

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie M. C.

skazanego za czyn z art. 209 §1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 17 stycznia 2024 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Puławach

z dnia 23 maja 2023 r., sygn. akt II K 999/22,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu
w Puławach do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 maja 2023 r., sygn. akt II K 999/22, Sąd Rejonowy w Puławach uznał M. C. za winnego popełnienia dwóch występków, z których pierwszy wyczerpuje dyspozycję art. 209 § 1 k.k., a drugi dyspozycję art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., i przyjmując, że zostały one popełnione w warunkach ciągu

przestępstw określonego w art. 91 § 1 k.k., za oba przypisane mu czyny na podstawie art. 209 § 1a k.k. skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Nadto, na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. w zw. z art. 34 § 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie swoich dzieci E. C., M. C. i A. C. Wyrokiem tym orzeczono również o kosztach.

Wskazany wyrok uprawomocnił się bez zaskarżenia w dniu 31 maja 2023 r. (k.119 v akt II K 999/22).

Kasację wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając ten wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego wskazał na *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie:*

1. *art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 k.k. i art. 38 § 2 k.k., polegające na wymierzeniu oskarżonemu M. C. za przypisane mu występki z art. 209 § 1 k.k. oraz art. 209a § 1 k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., których miał dopuścić się w warunkach ciągu przestępstw, nadzwyczajnie obostrzonej kary ograniczenia wolności w wysokości 2 lat i 6 miesięcy, w sytuacji, gdy nadzwyczajnie obostrzona kara ograniczenia wolności może wynosić maksymalnie 2 lata;*

2. *obrazy art. 91 § 1 k.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że przypisane oskarżonemu M. C. czyny z art. 209 § 1 k.k. oraz art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. stanowiły ciąg przestępstw, mimo niespełnienia wymogu tożsamości podstawy prawnej wymiaru kary w odniesieniu do przestępstw objętych przewidzianą w tym przepisie konstrukcją prawną z uwagi na wyczerpanie znamion typu podstawowego i kwalifikowanego przestępstwa niealimentacji, przy jednoczesnym równoległym popełnieniu zarzucanych oskarżonemu czynów, co przeczy możliwości przyjęcia zaistnienia warunku popełnienia tych odrębnych przestępstw w krótkich odstępach czasu, a w konsekwencji błędne wymierzenie oskarżonemu jednej kary oraz jednego środka karnego.”*

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Puławach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Bezspornie rację ma skarżący, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącą obrazą przepisów prawa materialnego, opisanych w zarzutach kasacji. Odnosząc się do pierwszego z nich przypomnieć należy, w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., w którym ustawowe granice kary ograniczenia wolności w jej podstawowym wymiarze wynoszą minimum miesiąc, a maksimum 2 lata (art. 34 § 1 k.k.), brak jest możliwości wymierzenia kary ograniczenia wolności w wymiarze przekraczającym 2 lata nawet w przypadku korzystania z instytucji nadzwyczajnego obostrzenia górnej granicy ustawowego zagrożenia (art. 38 § 2 k.k.) Zastosowanie tej instytucji tj. obostrzenia górnej granicy grożącej kary ograniczenia wolności, może być realizowane tylko w tych przypadkach, gdy w sankcji przepisu szczególnego przewidziane byłoby zagrożenie karą ograniczenia wolności w wymiarze niższym niż dwa lata, czego jednak kodeks karny obecnie nie przewiduje. Tym samym Sąd Rejonowy wymierzając w przedmiotowej sprawie oskarżonemu M. C. karę 2 lat i 6 miesięcy ograniczenia wolności w sposób rażący naruszył wskazane w zarzucie przepisy.

Słuszny też okazał się drugi z postawionych w kasacji zarzutów, przy czym to jego uwzględnienie decyduje o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku w całości, a nie tylko w zakresie kary, jak mogłoby wynikać z konsekwencji uwzględnienia zarzutu w pkt 1 kasacji. Co prawda obowiązujący od 1 lipca 2015 r. art. 91 § k.k. nakazuje włączać do jednego ciągu przestępstw nie tylko czyny kwalifikowane wyłącznie z tego samego, czy z tych samych przepisów, ale też czyny kwalifikowane z różnych przepisów, ale tylko wówczas, gdy tożsama będzie podstawa prawna wymiaru kary za każdy z czynów włączonych do tego ciągu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., V KK 367/20). Tymczasem, w tej sprawie ten warunek nie został spełniony. Rację ma bowiem skarżący twierdząc, że w sytuacji, gdy jedno zachowanie przypisane oskarżonemu wyczerpywało

znamiona typu podstawowego przestępstwa niealimentacji (art. 209 § 1 k.k.), drugie zaś typu kwalifikowanego (art. 209 § 1 a k.k.) połączenie ich w jeden ciąg nie było możliwe, z uwagi na brak tożsamości przepisu stanowiącego podstawę wymiaru kary.

W tej sytuacji zasadność drugiego zarzutu kasacji musiała prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Puławach. Z tych powodów orzeczono jak w wyroku.

[J.J.]

[ał]